

Bijlage 1: Overzicht opvolging van aanbevelingen uit het ABDTOPConsult-rapport "IV en overheid: de pubertijd voorbij."

Aanbevelingen 1e lijn: versterking IV-functie op departementaal niveau

1. *Departementen stellen jaarlijks een departementaal, meerjarig IV-plan op en sturen dit plan – tegelijkertijd met de departementale begroting - op Prinsjesdag naar de Tweede Kamer.*

Deze aanbeveling past bij het streven van het kabinet om de IV-cyclus nauwer te verbinden met de F-cyclus. Hierbij merk ik echter op dat deze cycli niet één op één aan elkaar te spiegelen zijn. Een betere verbinding vergt daarom tijd, maar kan beide domeinen wel versterken. In dit verband wordt ook reeds gewerkt aan een kwaliteitskader voor departementale IV-plannen.¹ Dit kwaliteitskader zal in 2020 worden vastgesteld ten behoeve van Rijksbrede implementatie. Over de verdere opvolging van de aanbevelingen met betrekking tot de IV-cyclus wil ik in kabinetsverband de komende periode nadere afspraken maken. Ik kom voor de zomer met een brief waarin ik u over die verdere opvolging informeer.

2. *Borg dat de departementale CIO vroeg in het beleidsproces betrokken is om de ICT-consequenties van beleidsvoornemens al vanaf het begin van de planvorming mee te nemen. Door dit binnen het departement te houden, ontstaat een sfeer van vertrouwen die cruciaal is voor een volwassen adviesrelatie.*

Aan deze aanbeveling wordt opvolging gegeven. In de Strategische I-agenda 2019-2021 heb ik aangegeven dat de rol van de departementale CIO op dit punt zal worden versterkt.² Dit wordt geëxpliciteerd in het functieprofiel CIO en in het Besluit CIO-stelsel Rijksdienst.

3. *In het verlengde hiervan vindt toetsing van projecten door de departementale CIO plaats in de fase van planvorming, voorafgaande aan een eventuele BIT-toets. Dit vergt naast inhoudelijke ook een bestuurlijke professionaliteit, in de zin van opbouwend meedenken en rolvast sturen.*

Deze aanbeveling wordt overgenomen, met dien verstande dat het geven van een CIO-oordeel volgens het kabinet niet beperkt kan zijn tot het stadium van planvorming maar gedurende de hele levenscyclus van ICT-(door)ontwikkeling, vernieuwing en onderhoud mogelijk moet zijn. Uitgangspunt daarbij is dat grote ontwikkelprojecten of onderhoudsactiviteiten enkel kunnen starten of voortgezet worden met een positief CIO-oordeel. Dit uitgangspunt zal ook in het aangekondigde Besluit CIO-stelsel Rijksdienst als zodanig worden vastgelegd. De gevraagde en ongevraagde adviezen door CIO's ontleen hieraan een gezaghebbende status en moeten ook al in een vroeg stadium van beleidvorming worden gegeven. Dan kunnen de ICT-implicaties van voorgenomen beleid, zoals aanbevolen, tijdig worden gewogen.³ Het departementale I-plan biedt in dit verband gedragen en in de bestuursraad vastgestelde uitgangspunten voor het departementale ICT-beleid die een CIO in zijn adviezen en oordelen kan betrekken.

4. *Voor complexe projecten kan capaciteit van CIO-Rijk worden ingeroepen, bijvoorbeeld in de vorm van inbrengen en delen van lessons learned en best-practices.*

De kennis- en adviesfunctie bij Directie CIO Rijk zal in dit verband de komende jaren structureel versterkt worden om permanent in deze behoefte te kunnen voorzien. Ook bij departementale CIO-offices zal rekening moeten worden gehouden met deze taakverzwaring. In nauwe samenwerking met I-interim Rijk zal BZK bovenop de staande flex-capaciteit een flexibele schil

¹ Kamerstukken II 2018/19, 26643, 591

² Kamerstukken II 2018/19, 26643, 591, p.31

³ Kamerstukken II 2018/19, 26643, 591, p.31

(onder de werktitel CIO Flex) met hooggekwalificeerde ICT-specialisten realiseren, die vanuit Directie CIO Rijk op aanvraag volledig ten dienste staan van het CIO-stelsel. Zowel de CIO-offices als het BIT kunnen gebruikmaken van deze extra capaciteit, waardoor het lerend vermogen binnen het stelsel structureel bevorderd kan worden. De oprichting van CIO Flex kan ook een volgende stap en professionele uitdaging bieden voor excellerende Rijks I-trainees, na afronding van het traineeship.

5. *Het departementale CIO-oordeel gaat expliciet in op de impact van het ICT-project op (cultuur en werkwijze van) de organisatie, en op de vraag of betrokkenheid van gebruikers adequaat is geborgd gedurende het project.*

Deze aspecten zullen worden meegenomen bij de ontwikkeling van een Rijksbreed kwaliteitskader voor CIO-oordelen, dat als nieuwe sturingsmaatregel zal worden toegevoegd aan de Strategische I-agenda 2019-2021 bij eerstvolgende actualisatie. Met de ontwikkeling van dit kwaliteitskader zal al in 2020 worden gestart.

6. *Versterk en verhelder de rol van een departementale CIO in een taakbesluit CIO, waarin onder andere is vastgelegd dat de CIO, na overleg met de secretaris-generaal (SG), direct toegang heeft tot de minister.*

Hier wordt opvolging aan gegeven met het Besluit CIO-stelsel Rijksdienst. In dit besluit worden naast de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van CIO's van departementen en uitvoeringsorganisaties ook die van de CIO Rijk, de CISO Rijk i.o. en de departementale CISO's vastgelegd. Ook de positie van het CIO-beraad zal hierin worden meegenomen. Ik betrek de meer specifieke aanbevelingen van ABDTOPConsult over taken en bevoegdheden in de verdere uitwerking van dit besluit.

7. *CIO-Rijk ontvangt een afschrift van de departementale CIO-oordelen en benut de oordelen voor eventuele aanscherping van de kaders en voor bevordering van het lerend vermogen (bijvoorbeeld via benchmarking).*
8. *BIT ontvangt een afschrift van de departementale CIO-oordelen.*

Binnen het kabinet is afgesproken om deze aanbeveling op te volgen, met dien verstande dat CIO Rijk en BIT een afschrift zullen ontvangen van alle CIO-oordelen binnen de Rijksdienst, aangevuld met publiekrechtelijke ZBO's. Hierbij gaat het om alle CIO-oordelen op ontwikkelprojecten en onderhoudsactiviteiten met een ICT-component van €5 mln. of meer binnen de Rijksdienst. Deze afspraak zal worden vastgelegd in het handboek portfoliomanagement Rijksdienst bij eerstvolgende actualisatie.

CIO Rijk en BIT zullen de hiermee samengebrachte kennis gebruiken om het lerend vermogen over ICT-beheersing Rijksbreed te bevorderen. Ook zal in 2020 gestart worden met de ontwikkeling van een Rijksbreed kwaliteitskader voor CIO-oordelen, in nauwe samenhang met de aanbevolen concretisering van het toetskader van het BIT.

Aanbevelingen 2e lijn: versterking Rijksbrede IV-functie

9. *Start een interdepartementaal programma 'Versterking IV-governance Rijk', aangestuurd door het CIO-beraad onder voorzitterschap van de CIO-Rijk. Onderdeel van dit programma zou moeten zijn het opstellen van Rijksbrede afspraken over en/of kaders voor:*
 - a. *het systematisch en periodiek in kaart brengen van de ICT-portfolio door overheidsorganisaties (departementen, uitvoeringsorganisaties en ZBO's);*
 - b. *het opstellen van een meerjarig IV-plan voor vernieuwing, onderhoud en beheer van de ICT-portfolio door overheidsorganisaties;*

- c. *het opstellen van business cases, (maatschappelijke) kosten-batenanalyse en uitvoeringstoetsen door overheidsorganisaties.*

Ik heb in lijn met deze aanbeveling recent opdracht gegeven voor het oprichten van het programma 'Versterking IV-Sturing Rijksdienst', waar inmiddels ook een programmamanager voor is aangesteld. CIO Rijk en het CIO Beraad zullen, met inachtneming van de aanbevelingen onder 9 a. t/m c. de invulling en prioritering van het programma nader concretiseren. In de volgende actualisatie van de Strategische I-agenda zal ik uw Kamer hier nader over informeren.

10. *De minister van BZK stelt jaarlijks een IV-nota op, naar analogie van de Miljoenennota, en stuurt deze IV-nota op Prinsjesdag naar de Tweede Kamer. Deze IV-nota beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen, prioriteiten en plannen op het gebied van digitalisering en ICT, zowel departementaal (op basis van de departementale IV-plannen), als Rijksbreed. Ontwikkelingen op het gebied van Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) maken onderdeel van de IV-nota. De IV-nota wordt door de minister van BZK opgesteld op basis van de input van de departementen en wordt door de minister van BZK aangeboden aan de Tweede Kamer.*
11. *De minister van BZK legt op de derde woensdag van mei verantwoording af middels een Rijksbreed IV-jaarverslag. Hiermee krijgt de IV-verantwoording een zelfstandige plek in de Rijksbrede verantwoordingscyclus en is het niet langer een onderdeel c.q. paragraaf van de rapportage bedrijfsvoering Rijk. Dit past bij de geconstateerde verschuiving van IV als onderdeel van de bedrijfsvoering naar IV als onlosmakelijk onderdeel van het Rijksbrede primaire proces. Met bovenstaande ontstaat een IV-cyclus die parallel loopt aan de begrotingscyclus, met vergelijkbare producten maar specifiek gericht op IV.*

De aanbevelingen 10 en 11 passen bij het streven van het kabinet om de IV-cyclus nauwer te verbinden met de F-cyclus. Echter merk ik op dat deze cycli niet één op één aan elkaar te spiegelen zijn. Een betere verbinding vergt daarom tijd, maar kan beide domeinen wel versterken. Ik wil over de inrichting van dit proces binnen het kabinet nadere afspraken maken en kom voor de zomer met een brief waarin ik u over de verdere uitwerking informeer.

12. *De enorme opgave waar het Rijk voor staat op het gebied van digitalisering en - in het verlengde van bovenstaande – de cruciale rol die CIO-Rijk hierin speelt, onder andere als voorzitter van het CIO Beraad, vergt een verzwaring en herpositionering van de CIO-Rijk:*
 - a. *De CIO-Rijk wordt op DG-niveau ingevuld, rechtstreeks onder de SG van BZK.*
 - b. *De CIO-Rijk rapporteert rechtstreeks aan de minister van BZK, zonder tussenkomst van, maar wel na overleg met, de SG van BZK.*
 - c. *De CIO-Rijk krijgt de bevoegdheid, na overleg met de departementale CIO, rechtstreeks zijn bevindingen of opvattingen over departementale ontwikkelingen op IV-terrein kenbaar te maken aan de desbetreffende SG, mocht daar aanleiding voor zijn.*
 - d. *De CIO-Rijk toetst en beoordeelt de IV-plannen en de naleving ervan op de gezamenlijke opgestelde afspraken en kaders en rapporteert hierover aan de minister van BZK. Indien daartoe aanleiding is, agendeert de minister van BZK een of meerdere IV-plannen in de Ministerraad.*
 - e. *De CIO-Rijk krijgt de opdracht van de minister van BZK om, na overleg met het CIO Beraad, het functieprofiel en takenpakket van de departementale CIO op te stellen en hiertoe een voorstel te doen aan de minister van BZK.*
 - f. *Dit voorstel wordt vastgelegd in een Besluit 'Functieprofiel en Takenpakket departementale CIO'.*

Ik ben het met de onderzoekers eens dat het wenselijk is om de functie-specifieke taken en bevoegdheden van de CIO Rijk, voortvloeiend uit het Coördinatiebesluit en de

stelselverantwoordelijkheid van de minister van BZK, nader te concretiseren en te verankeren. Ik betrek bovenstaande aanbevelingen in de ontwikkeling van het Besluit CIO-stelsel Rijksdienst.⁴

De aanbeveling om de functie van CIO Rijk te verzwaren tot DG-niveau neem ik niet over. Mijns inziens kan het met de functieverzwaring beoogde effect ook gerealiseerd worden door de mandatering van de CIO Rijk in het Mandaatbesluit BZK⁵ te vergroten.

13. In aanvulling op de door de ABD ontwikkelde kernkwaliteiten voor het 'profiel publiek leiderschap', wordt de kernkwaliteit 'materiedeskundigheid' toegevoegd als vierde kernkwaliteit in het functieprofiel voor departementale CIO's.

Deze aanbeveling zal worden overgenomen en uitgewerkt in het functieprofiel voor CIO's binnen de Rijksdienst en in de toelichting op het Besluit CIO-stelsel Rijksdienst

14. De benoeming van de departementale CIO geschiedt in overeenstemming met de minister van BZK.

Aan deze aanbeveling is al opvolging gegeven. In artikel 3a van het Coördinatiebesluit⁶ is sinds oktober 2018 geregeld dat de benoeming en het ontslag van een departementale CIO alleen kan plaatsvinden na overleg met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Conform deze bepaling heeft de CIO Rijk inmiddels standaard zitting in de aanstellingscommissie voor nieuwe departementale CIO's.

15. CIO-Rijk stelt een curriculum op en geeft kaders mee voor de werving en selectie van ambtenaren die betrokken zijn bij beleid en uitvoering die effect hebben op het ICT-landschap.

Aan deze aanbeveling wordt opvolging gegeven. Ik zal toezien op doorontwikkeling van het IV-curriculum voor (Leven Lang) Ontwikkeling van medewerkers die betrokken zijn bij beleid en uitvoering met een effect op het ICT-landschap; dit doe ik onder andere via de Rijksacademie voor Digitalisering en Informatisering Overheid (RADIO) en het CIO-curriculum van de Rijksacademie voor Financiën, Economie en Bedrijfsvoering (RAFEB).

Inmiddels wordt binnen het programma Versterking HR-ICT Rijksdienst ook al gewerkt aan het verrijken van het Functiegebouw Rijk met relevante IV-competenties bij de werving en selectie van (ICT)-personeel bij het Rijk.

16. Een systeem van rouleren van ervaren bestuurders zou onderdeel kunnen zijn van werving- en selectiebeleid, waarbij ICT-kennis- en ervaring een belangrijke rol spelen.

De roulatie van ervaren bestuurders, zijnde de topmanagementgroep van de Algemene Bestuursdienst (ABD), wordt al sterk gestimuleerd. Uitgangspunt hierbij is dat bestuurders minimaal drie jaar, maar niet langer dan zeven jaar in dezelfde functie zitten en de hierbij opgedane ervaring (waaronder ervaring op ICT-terrein) breder binnen het Rijk kunnen inzetten.

17. CIO-Rijk draagt zorg voor het uitwisselen van ervaring en kennis van CIO's, opdrachtgevers en eigenaren. Het advies is om dit met een mix aan instrumenten te doen en in ieder geval een vast onderdeel te maken van het CIO-beraad. Daarnaast kan de CIO-rijk aan de hand van bijvoorbeeld themabijeenkomsten ervoor zorgdragen dat kansrijke/succesvolle nieuwe inzichten ook elders binnen het Rijk worden toegepast.

⁴ Stcrt. 2018, nr. 49378.

⁵ Stcrt. 2018, nr. 49378.

⁶ Stb. 2018, nr. 354.

Deze aanbeveling zal worden opgevolgd. Het bevorderen van het lerend vermogen op het terrein van ICT-beheersing en digitalisering binnen het Rijk wordt in het Besluit CIO-stelsel Rijksdienst een expliciete taak van CIO Rijk en de CIO's, waarvoor in 2020 binnen de directie CIO Rijk ook meer capaciteit beschikbaar wordt gesteld. Voor de versterking van de kennisfunctie binnen CIO Rijk zal, met inachtneming van de aanbevelingen, een programma worden ingericht dat in 2020 van start gaat.

18. *Oprichting van een special IV-force die ingezet wordt bij beleidstrajecten met een majeure ICT-component, zoals een stelselwijzing. Door het bijeen brengen van specifieke kennis in deze 'elite-eenheid', ontstaat een uitgelezen mogelijkheid om het lerend vermogen te ontwikkelen en te borgen. De 'special IV-force' wordt ondergebracht bij de CIO-Rijk.*
19. *Een deel van I-Interim Rijk wordt onder aansturing van CIO-Rijk gebracht en krijgt een adviserende taak ter ondersteuning van departementale CIO's en opdrachtgevers (lerend vermogen). Deze adviestak levert capaciteit voor de hiervoor genoemde IV-force. De inzet van de adviestak van CIO-Rijk volgt de prioriteiten uit de agenda van de CIO-Rijk. Hiermee krijgt CIO-Rijk een kwalitatief goede capaciteit voor zowel toetsing als advisering.*

Deze aanbevelingen (18 en 19) worden overgenomen. De kennis- en adviesfunctie bij Directie CIO Rijk zal in dit verband de komende jaren structureel versterkt worden om permanent in deze behoefte te kunnen voorzien. Ook bij departementale CIO-offices zal rekening moeten worden gehouden met deze taakverzwaring. In nauwe samenwerking met I-interim Rijk zal BZK bovenop de staande flex-capaciteit een flexibele schil (onder de werktitel CIO Flex) met hooggekwalificeerde ICT-specialisten realiseren, die vanuit Directie CIO Rijk op aanvraag volledig ten dienste staan van het CIO-stelsel.

Zowel de CIO-offices als het BIT kunnen gebruik maken van deze extra capaciteit, waardoor het lerend vermogen binnen het stelsel structureel bevorderd kan worden. De oprichting van CIO Flex kan ook een volgende stap en professionele uitdaging bieden voor excellerende Rijks I-trainees, na afronding van het traineeship.

20. *Ontwikkel een visie over hoe om te gaan met de versnippering van beheer en uitvoering van de ICT-functie binnen het Rijk (Logius, DICTU, enz.) vanuit de IV- ecosysteem-gedachte, waarbij de actoren in het IV-stelsel eigen taken hebben die met elkaar verbonden zijn en elkaar aanvullen, maar niet dubbelen.*

Aan deze aanbeveling wordt opvolging gegeven. In de Strategische I-agenda 2019-2021 heb ik reeds aangegeven dat een visie op de vereenvoudiging van het landschap aan interne dienstverlening binnen het Rijk een prioriteit is voor de komende jaren.⁷ Dit landschap is de afgelopen jaren gegroeid en tamelijk ingewikkeld geworden, onder meer als gevolg van de grote diversiteit in de aangeboden diensten. Vereenvoudiging en specialisering is mogelijk en nodig. Op basis van de herijking van onder meer de sourcingstrategie zal worden bezien wat dit betekent voor het interne landschap van ICT-dienstverleners en hun dienstverlening. De aanbeveling om dit te benaderen vanuit de IV-ecosysteemgedachte neem ik hierin mee.

21. *Parallel aan de doorrekening van het concept Regeerakkoord door het Centraal Plan Bureau (CPB), voert CIO-Rijk (op verzoek van) de informateur(s) een analyse uit naar de IV-consequenties van de beleidsvoornemens uit het concept Regeerakkoord, waar nodig mede op basis van input van de betreffende departementale CIO's.*

Ik onderschrijf de wenselijkheid van deze aanbeveling en zal er zorg voor dragen dat deze tijdig onder de aandacht wordt gebracht bij de informateur(s) ten tijde van de volgende kabinetsformatie.

⁷ Kamerstukken II 2018/19, 26643, 591, p.22

Aanbevelingen 3e lijn: onafhankelijke en transparante toetsing en beoordeling

22. *Geef het BIT mandaat om, naast het toetsen en beoordelen van individuele ICT-projecten, ook gevraagd en ongevraagd ICT-portfolio's over de volle breedte te toetsen en te beoordelen, bijvoorbeeld op het punt van beheer en onderhoud, de technische staat van de software en het applicatielandschap, veiligheid, etc. Dit betekent dat het BIT zal moeten investeren in kennis op dit nieuwe taakveld.*

In de brief van de minister van BZK van 2 juli 2019 is reeds het voornemen gedeeld om de taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden van departementale CIO's te verbreden naar de hele levenscyclus van het ICT-portfolio; inclusief ICT-beheeraspecten. De aanbeveling om die reikwijdte ook te hanteren voor de toetsing door het BIT is in lijn met deze verschuiving en kan bijdragen aan het lerend vermogen op dit terrein. Het BIT zal zich daarom gaan richten op zowel ontwikkelprojecten als onderhoudsactiviteiten met een grote ICT-component binnen het ICT-portfolio. Deze taakuitbreiding zal bij de omvorming tot adviescollege worden meegenomen en van de benodigde capaciteit worden voorzien. In 2020 zal het BIT alvast twee pilots uitvoeren om de hiervoor te ontwikkelen expertise gefaseerd op te bouwen.

Op dit punt kom ik tegemoet aan de motie Bruins c.s.⁸, waarin mij werd gevraagd om de mogelijkheid te onderzoeken tot uitbreiding van de taakopvatting van het BIT met onder andere onderhoudsvraagstukken.

23. *Laat het BIT, naast aandacht voor slaagkans en risico's, ook aandacht besteden aan de kansen (de 'opwaartse risico's') bij projecten die echt vernieuwend en innovatief zijn.*

Deze aanbeveling wordt overgenomen. Een stelregel van het BIT, die ik onderschrijf, is dat ICT-innovatie binnen de Rijksdienst beheerst tot stand komt. De werking van innovatieve toepassingen wordt eerst op beperkte schaal getest en beproefd en na succes opgeschaald. Hier zal door BIT aandacht aan worden besteed bij de doorontwikkeling van het BIT-toetskader. Bij het ontwikkelen van het kwaliteitskader voor CIO-oordelen, waar ik in mijn reactie op aanbeveling 5 aan heb gerefereerd, zal de optimale balans worden gezocht tussen ICT-beheersing enerzijds en het benutten van innovatiekansen anderzijds.

24. *Ook de vraag of een project passend is tegen de achtergrond van het bredere ICT-landschap van de desbetreffende overheidsorganisatie en in lijn is met het departementale IV-plan, zou onderdeel van het BIT-advies moeten uitmaken.*

Aan deze aanbeveling wordt gevolg gegeven. Het BIT heeft mij aangegeven nu al rekening te houden met het bredere ICT-landschap en de departementale IV-plannen en in de toekomst hier nog meer aandacht aan te besteden.

De mogelijkheid tot toetsing van ICT-ontwikkelprojecten en onderhoudsactiviteiten binnen het bredere ICT-landschap van de overheidsorganisatie en aan de uitgangspunten van het departementale IV-plan zal in de omschrijving van de taakopdracht en bevoegdheden van het te vormen adviescollege worden opgenomen.

25. *Het BIT zou in zijn adviezen expliciet(er) aandacht kunnen besteden aan de organisatorische aspecten van ICT-projecten, de impact van een ICT-project op het primaire proces, inclusief de cultuur en werkwijze van de desbetreffende overheidsorganisatie, voor zover deze naar het oordeel van het BIT van belang zijn voor de risico's en de slagingskans van een ICT-project.*

Het BIT heeft mij aangegeven hier al aandacht aan te besteden. Dit zal nader worden uitgewerkt in de doorontwikkeling van het BIT-toetskader.

⁸ Kamerstukken II 2018/19, 35200, 30

26. *Alles afwegende concluderen wij dat zowel positionering van het BIT binnen BZK als positionering bij ADR begaanbare opties zijn. In het geval van positionering van het BIT binnen BZK kan de onafhankelijkheid van het BIT adequaat worden geborgd en – indien gewenst – sterker worden verankerd dan thans het geval is via een aantal aanvullende afspraken. Indien evenwel onvoldoende comfort bestaat ten aanzien van de noodzakelijke onafhankelijkheid, dan is positionering als separate kamer binnen de Auditdienst Rijk een goed alternatief.*

Het kabinet kiest, zoals in mijn brief aangegeven, voor een andere positionering van het BIT dan door ABDTOPConsult wordt geadviseerd.

Na weging van alle opties en met inachtneming van de alle aanbevelingen op dit punt, heeft het kabinet ervoor gekozen om het BIT te verzelfstandigen binnen de Rijksoverheid tot adviescollege.

27. *Gelet op de rol van het BIT als deskundige toetsende organisatie, ligt het in de rede het BIT een permanente status te geven.*

De aanbeveling wordt overgenomen. Het in te stellen adviescollege krijgt een wettelijke grondslag en een permanente status.

28. *Ongeacht de keuze die wordt gemaakt over de positionering, zullen bij elke optie afspraken moeten worden gemaakt tussen het BIT, de ADR en de AR, met het oog op voorkoming van dubbelingen en een stapeling van toezichts- en verantwoordingslast. Dit is vooral aan de orde indien het BIT niet alleen projecten, maar ook bestaande portfolio's gaat toetsen.*

De aanbeveling wordt overgenomen. In het besluitvormingsproces over de toekomst van het BIT zijn de Auditdienst Rijk en de Algemene Rekenkamer beiden op dit punt geconsulteerd, waarbij goed gekeken is hoe de (beoogde) taken van het BIT zich tot de taakuitvoering van beide organisaties verhouden. Dit zal bij de instelling van het adviescollege verder uitgewerkt worden.

29. *Het BIT wordt gevraagd om zijn toetsingskader nader te concretiseren en te objectiveren, waar mogelijk op basis van bestaande, door de beroepsgroep ontwikkelde (internationale) normen en standaarden. Hiermee bedoelen wij nadrukkelijk niet dat het BIT zich gaat bedienen van gedetailleerde afvinklijstjes. Ook is de insteek niet om meer control en ex-post toetsen te introduceren. Onze insteek is wel een volwassen mate van uitwerking van het toetsingskader te realiseren die de objectiveerbaarheid en voorspelbaarheid van de uitkomsten vergroot en daarmee ook de kwaliteit en de acceptatie van zijn adviezen.*

In de onderzoeken van TwynstraGudde en ABDTOPConsult wordt aanbevolen dat het toetskader van het BIT nader wordt geconcretiseerd, om de objectiveerbaarheid en voorspelbaarheid van de uitkomsten van BIT-toetsen te vergroten.⁹ In 2015 is door de minister voor Wonen & Rijksdienst gekozen voor een toetskader op basis van 'richtinggevende principes'.¹⁰ Daarmee wordt de benodigde ruimte geboden voor expert-toetsing.

Dit is een werkwijze die ik ten behoeve van de kwaliteit van de BIT-toetsen ook naar de toekomst toe wil behouden. Echter, zoals in de brief van de minister voor W&R in 2015 reeds is aangegeven, kan dit kader worden bijgesteld wanneer de toetspraktijk daartoe aanleiding geeft.¹¹ Die aanleiding blijkt uit deze onderzoekaanbevelingen.

Het BIT zal daarom in aanloop naar de omvorming tot adviescollege het toetskader doorontwikkelen zodat binnen de benodigde ruimte voor experttoetsing een betere objectiveerbaarheid en navolgbaarheid ontstaat, zonder te vervallen in een afvinklijst.

⁹ Zie bijlage 4, p.26, bijlage 5, p.52

¹⁰ Kamerstukken II 2015/16, 26643, 370

¹¹ Kamerstukken II 2015/16, 26643, 370

De relevante door CIO Rijk opgestelde Rijksbrede beleid- en kwaliteitskaders en vastgestelde (internationale) normen zijn hier integraal op van toepassing. Het proces voor toekomstige herzieningen van het toetskader zal in de instellingswet van het adviescollege worden vastgelegd. Het BIT zal tevens samen met CIO Rijk de geleerde lessen uit toetsen omzetten in toepasbare handreikingen voor het stelsel.

30. Toetsing van projecten door het BIT vindt plaats nadat de departementale CIO het project van een eerste advies of oordeel heeft voorzien. Dit oordeel wordt gedeeld met CIO-Rijk en met het BIT.

Deze aanbeveling is al grotendeels in lijn met de bestaande praktijk. In het handboek portfoliomanagement Rijksoverheid zal echter harder dan voorheen worden vastgelegd dat een CIO-oordeel bij planvorming van grote ICT-ontwikkelpjecten of onderhoudsactiviteiten in de tijd vooraf moet gaan aan een eventuele BIT-toets. De CIO Rijk zal in mijn opdracht toezien op deze volgorde van zaken vanuit zijn coördinerende rol binnen het CIO-stelsel.